

Luxembourg, 21. mars 2024

PRESSEMELDING 02/2024

Dom i sak E-5/23 *Straffesak mot LDL*

RESTRIKSJONER PÅ FRI BEVEGELIGHET AV PERSONER AV HENSYN TIL FOLKEHELSEN UNDER COVID-19-PANDEMIEN

EFTA-domstolen ga i dag en rådgivende uttalelse som svar på spørsmål forelagt av Norges Høyesterett om tolkningen av Avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde («EØS-avtalen»), særlig artikkel 28 og 36, og Europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/38/EF («direktivet»).

På grunn av covid-19-pandemien vedtok Norge forskrift om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet («covid-19-forskriften»), som fastsatte en generell karanteneplikt for personer som ankom Norge fra bestemte områder. Hvis reisen var å regne som unødvendig etter covid-19-forskriften, måtte den reisende gjennomføre karantenetiden på karantenehotell. Hovedsaken gjelder LDLs anke til Norges Høyesterett. LDL er svensk statsborger, bosatt i Norge. Hans foreldre og søsken bor i Sverige. Én ukes tid fra slutten av april til begynnelsen av mai 2021 dro han til Sverige for å besøke sin far. På hjemreisen ble LDL stoppet på grensen og pålagt å dra på karantenehotell. Han valgte imidlertid å dra hjem for å gjennomføre karantenen der.

Den 25. juni 2021 ble LDL ilagt et forelegg for overtredelse av smittevernloven, jf. covid-19-forskriften. LDL vedtok ikke forelegget, og saken ble sendt til Østre Innlandet tingrett for pådømmelse. LDL ble domfelt i samsvar med forelegget og dømt til å betale en bot og sakskostnader. LDL anket til Eidsivating lagmannsrett over lovanvendelsen under skyldspørsmålet, herunder om reglene om karantenehotell var i strid med EØS-retten. Eidsivating lagmannsrett avsa dom 6. juli 2022 som konkluderte med at reglene var gyldige. LDLs anke ble derfor forkastet. LDL anket til Høyesterett. Ved brev 7. juni 2023, registrert ved EFTA-domstolen 19. juni 2023, forela Høyesterett elleve spørsmål til EFTA-domstolen.

Ved sitt første spørsmål spurte den anmodende domstol hvilke av direktivets bestemmelser restriksjonsspørsmålene i saken bør vurderes etter. EFTA-domstolen la til grunn at et restriktivt tiltak, under omstendigheter som i hovedsaken, må vurderes med hensyn til oppholdsretten i direktivet artikkel 7 nr. 1 bokstav a. Enhver tolkning av direktivet må gjøres i lys av og i tråd med de grunnleggende rettigheter og friheter som utgjør en del av EØS-rettens generelle prinsipper.

Ved sitt andre spørsmål spurte den anmodende domstol om EØS-avtalen artikkel 28 eller 36 gir en person som LDL mer omfattende rettigheter enn direktivet til å reise inn i og oppholde seg i Norge. EFTA-domstolen la til grunn at under omstendigheter som i hovedsaken gir verken artikkel 28 eller 36 en person som LDL en mer omfattende rettighet enn direktivet til å reise inn og oppholde seg i en EØS-stat som Norge.

Ved sitt tredje spørsmål spurte den anmodende domstol, hvis det andre spørsmålet ble besvart bekreftende, om en vurdering av EØS-avtalen artikkel 36 er relevant under omstendigheter som i hovedsaken dersom en restriksjon på EØS-avtalen artikkel 28 kan rettferdiggjøres. EFTA-domstolen la til grunn at et omtvistet tiltak i prinsippet kun skal vurderes etter en av de to frihetene hvis det fremgår av sakens omstendigheter at den ene friheten er helt sekundær i forhold til andre og kan vurderes sammen med denne. Under omstendighetene som er beskrevet i anmodningen, er retten til å motta tjenesteyelser som reisende i en annen EØS-stat etter EØS-avtalen artikkel 36 helt sekundær i forhold til arbeidstakernes rett til fri bevegelighet.

Den anmodende domstolens fjerde og niende spørsmål gjaldt tolkningen av direktivet kapittel VI. EFTA-domstolen la til grunn at restriksjoner begrunnet i hensynet til folkehelsen etter omstendighetene og særlig helsesituasjonen, kan vedtas i form av en generell rettsakt som gjelder for enhver som befinner seg i en situasjon som omfattes av rettsakten. Vilkårene og garantiene i direktivet artiklene 30 og 31 må anvendes også på restriktive tiltak som vedtas i denne formen. EFTA-domstolen la videre til grunn at når det vurderes om restriksjonene kan rettferdiggjøres, må det kontrolleres om saksbehandlingsgarantiene i direktivet artiklene 30 og 31 er oppfylt.

De gjenstående spørsmålene fra den anmodende domstolen gjaldt rettferdiggjøringen av tiltaket hovedsaken gjelder med hensyn til forholdsmessighetsprinsippet. EFTA-domstolen la til grunn at målet om å beskytte folkehelsen i direktivet artiklene 27 nr. 1 og 29 nr. 1 ikke kan nås med et nasjonalt tiltak uten at det tas hensyn til at det nasjonale tiltaket må være forenlig med grunnleggende rettigheter og prinsipper som berøres av tiltaket, gjennom en avveining mellom målet av allmenn interesse og de aktuelle rettigheter og prinsipper for å sikre at ulempene som tiltaket medfører, ikke er uforholdsmessige i forhold til det fastsatte målet. Videre må spørsmålet om en begrensning på den frie bevegelighet og de grunnleggende rettigheter kan rettferdiggjøres vurderes ved å måle alvorligheten av inngrepet som en slik begrensning medfører, og ved å kontrollere at målet av allmenn interesse som forfølges med denne begrensningen står i forhold til denne alvorligheten.

Avgjørelsen er tilgjengelig i fulltekst på EFTA-domstolens nettside, se www.eftacourt.int.

Denne pressemeldingen er et uoffisielt dokument, og er ikke bindende for EFTA-domstolen.